

Nr 52

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående bemyndigande att försälja viss kronan tillhörig fast egendom, m. m.; given Stockholms slott den 7 februari 1958.

Kungl. Maj:t vill härmed, under återopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden för denna dag, föreslå riksdagen att bifalla de förslag, om vilkas avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

GUSTAF ADOLF

G. E. Sträng

Propositionens huvudsakliga innehåll.

Kungl. Maj:t har erhållit riksdagens bemyndigande att under budgetåret 1957/58 utan riksdagens samtycke i varje särskilt fall besluta om försäljning m. m. av kronan tillhörig fast egendom, såframt taxeringsvärdet å egendomen uppgår till högst 50 000 kronor. I propositionen föreslås nytt bemyndigande för budgetåret 1958/59. Med hänsyn till den höjning av taxeringsvärdena som skett vid 1957 års allmänna fastighetstaxering har därvid förordats, att nyssnämnda värdegräns sättes till högst 70 000 kronor. Samtidigt föreslås en i stort sett motsvarande höjning av värdegränsen för Kungl. Maj:ts befogenhet att delegera försäljningsrätten till underordnad myndighet.

*Utdrag av protokollet över finansärenden, hållet inför Hans Maj:t
Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 7 feb-
ruari 1958.*

Närvarande:

Statsministern ERLANDER, ministern för utrikes ärendena UNDÉN, statsråden NILSSON, STRÄNG, ANDERSSON, LINDELL, LINDSTRÖM, LANGE, LINDHOLM, KLING, SKOGLUND, EDENMAN, NETZÉN, KJELLIN, JOHANSSON.

Chefen för finansdepartementet, statsrådet Sträng, anmäler efter gemensam beredning med statsrådets övriga ledamöter *förslag till bemyndigande att försälja viss kronan tillhörig fast egendom, m. m.* och anför därvid följande.

I anledning av propositionen nr 67 medgav 1957 års riksdag (JoU 7, rskr. 146), att Kungl. Maj:t finge under budgetåret 1957/58 utan riksdagens samtycke i varje särskilt fall besluta om försäljning av kronan eller allmänna arvsfonden tillhörig fast egendom, såframt taxeringsvärdet å egendomen uppginge till högst 50 000 kronor, eller, där taxeringsvärde inte vore åsatt, det vid särskild uppskattning utrönta saluvärdet uppginge till högst nämnda belopp. Kungl. Maj:t ägde därvid att i huvudsaklig överensstämmelse med av föredragande departementschefen vid anmälan av propositionen angivna riktlinjer föreskriva de former och villkor under vilka försäljningarna skulle äga rum. Där så befunes lämpligt, skulle Kungl. Maj:t ha befogenhet att åt central förvaltningsmyndighet överlämna beslutanderätten rörande försäljning av egendom, vars taxerings- eller uppskattningsvärde inte överstege 20 000 kronor, resp. åt länsstyrelse, såvitt anginge allmänna arvsfonden tillhörig fast egendom, vars taxerings- eller uppskattningsvärde inte överstege 10 000 kronor.

Vidare förklarade riksdagen, att vad sålunda medgivits rörande försäljning av kronan tillhörig fast egendom skulle gälla jämväl beträffande byte samt upplåtelse under åborätt och tomträtt av sådan egendom, ävensom beträffande avstående utan ersättning av kronomark, som kunde erfordras till järnväg eller allmän väg. Rätten att besluta om dylikt avstående finge dock av Kungl. Maj:t överlämnas till central förvaltningsmyndighet endast i avseende å obebyggt område av högst 5 hektars yta eller 3 000 kronors värde.

Genom cirkulär till statsmyndigheterna den 10 maj 1957 (nr 131) har Kungl. Maj:t till kännedom meddelat vad riksdagen sålunda beslutat.

Befogenheten att, med viss begränsning beträffande egendomens värde, åt central förvaltningsmyndighet överlämna försäljningsrätten har Kungl.

Maj:t tagit i anspråk genom försäljningsbemyndiganden för telestyrelsen, järnvägsstyrelsen, vattenfallsstyrelsen, väg- och vattenbyggnadsstyrelsen samt domänstyrelsen. Genom beslut den 10 maj 1957 har Kungl. Maj:t bemyndigat nämnda myndigheter att under budgetåret 1957/58 försälja och byta under deras förvaltning stående fastigheter, vilkas taxerings- eller uppskattningsvärden inte överstege 20 000 kronor.

Vidare har Kungl. Maj:t genom beslut samma dag bemyndigat länsstyrelserna att under budgetåret 1957/58, i den mån försäljningsfrågan inte av länsstyrelse underställes Kungl. Maj:ts prövning, försälja allmänna arvsfonden tillfallen fast egendom, vars taxeringsvärde eller, där taxeringsvärde inte vore åsatt, det vid särskild uppskattning utrönta saluvärdet inte överstege 10 000 kronor.

Kungl. Maj:t har för dessa bemyndiganden meddelat samma föreskrifter rörande sättet och villkoren för försäljningarna, som gällt under närmast föregående budgetår. Dessa villkor innebär bland annat, att ärenden rörande markförsäljningar som avser nybyggnad för permanent bosättning och där det föreslagna priset överstiger 3 000 kronor skall underställas bostadsstyrelsens prövning.

Det har förutsatts, att riksdagen årligen skall erhålla en redogörelse för de försäljningar som med stöd av bemyndigandet verkställes under närmast föregående kalenderår. I sådant syfte har upprättats sammanställningar departementsvis över de under kalenderåret 1957 försålda fastigheterna. Dessa sammanställningar torde få överlämnas till vederbörande riksdagsutskott.

Jag vill i detta sammanhang anmäla två skrivelser den 2 april och den 5 juli 1957 från *telestyrelsen* resp. *järnvägsstyrelsen*. De båda styrelserna utgår ifrån att en förskjutning av den nu gällande värdegränsen för Kungl. Maj:ts försäljningsbemyndigande kommer att ske till följd av den höjning av taxeringsvärdena som 1957 års allmänna fastighetstaxering beräknas medföra. Mot denna bakgrund föreslås, att gränsen för delegering till central förvaltningsmyndighet sättes vid 50 000 kronor. Vidare anser telestyrelsen, att bostadsstyrelsens yttrande skall behöva inhämtas i försäljningsärenden endast om priset överstiger 20 000 kronor. Järnvägsstyrelsen föreslår, att sistnämnda gräns sättes vid 10 000 kronor.

Departementschefen. Det av 1957 års riksdag lämnade bemyndigandet för Kungl. Maj:t att utan riksdagens samtycke i varje särskilt fall besluta om försäljning m. m. av kronan eller allmänna arvsfonden tillhörig fast egendom avser budgetåret 1957/58. Nytt bemyndigande bör nu utverkas för nästkommande budgetår.

Såsom framgår av det tidigare anförda äger Kungl. Maj:t under innevarande budgetår utan riksdagens hörande i varje särskilt fall besluta om försäljning, byte m. m. av fast egendom, såframt taxeringsvärdet på egendomen uppgår till högst 50 000 kronor, eller, där taxeringsvärde inte är åsatt, det vid särskild uppskattning utrönta saluvärdet uppgår till högst nämnda belopp.

Vid 1957 års allmänna fastighetstaxering har taxeringsvärdena kommit att höjas avsevärt. Enligt en av statistiska centralbyrån gjord preliminär beräkning har sålunda värdet av skattepliktig jordbruksfastighet och annan fastighet ökat med 61,8 procent resp. 26,9 procent jämfört med år 1956. En oförändrad värdegräns vid 50 000 kronor skulle följaktligen innebära en begränsning av försäljningsbemyndigandet och leda till att ett ökat antal försäljningsfrågor måste underställas riksdagen. För att bibehålla den nuvarande relationen mellan riksdagens och Kungl. Maj:ts befattning med försäljning av statlig mark torde denna värdegräns därför böra höjas. Jag föreslår, att densamma sättes vid 70 000 kronor.

Vid bifall till detta förslag bör även värdegränsen för delegering till underordnad myndighet höjas. Jag förordar, att denna gräns bestämmes till 30 000 kronor, när det gäller central förvaltningsmyndighet, och till 15 000 kronor vid försäljning genom länsstyrelse av allmänna arvsfonden tillhörig fast egendom.

Beträffande befogenheten att till central förvaltningsmyndighet överlämna rätten att utan ersättning avstå obebyggd kronomark, som erfordras till järnväg eller allmän väg, torde värdegränsen böra höjas till 5 000 kronor.

I övrigt föreslår jag, att hittillsvarande ordning för handläggningen av försäljningsärendena bibehålles.

Under återopande av det anförda får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte genom proposition föreslå riksdagen att

a) medgiva, att Kungl. Maj:t må under budgetåret 1958/59 utan riksdagens samtycke i varje särskilt fall besluta om försäljning av kronan eller allmänna arvsfonden tillhörig fast egendom, såframt taxeringsvärdet å egendomen uppgår till högst 70 000 kronor, eller, där taxeringsvärde inte är åsatt, det vid särskild uppskattning utrönta saluvärdet uppgår till högst nämnda belopp, och i huvudsaklig överensstämmelse med av mig i det föregående angivna riktlinjer föreskriva de former och villkor under vilka försäljningarna skall äga rum, med rätt för Kungl. Maj:t att, där så befinnes lämpligt, åt central förvaltningsmyndighet överlämna beslutanderätten rörande försäljning av egendom, vars taxerings- eller uppskattningsvärde inte överstiger 30 000 kronor, resp. åt länsstyrelse, såvitt angår allmänna arvsfonden tillhörig fast egendom, vars taxerings- eller uppskattningsvärde inte överstiger 15 000 kronor;

b) förklara, att vad sålunda medgivits rörande försäljning av kronan tillhörig fast egendom skall gälla jämväl beträffande byte samt upplåtelse under åborätt och tomträtt av sådan egendom, ävensom beträffande avstående utan ersättning av kronomark, som erfordras till järnväg eller allmän väg, därvid dock rätten att besluta om dylikt avståen-

de må av Kungl. Maj:t överlämnas till central förvaltningsmyndighet endast i avseende å obebyggt område av högst 5 hektars yta eller 5 000 kronors värde;

c) uttala att, oavsett de sålunda lämnade medgivandena, i författning eller eljest i särskild ordning meddelade föreskrifter angående rätt för Kungl. Maj:t eller förvaltningsmyndighet att försälja, byta eller under åborätt eller tomt-rätt upplåta kronan tillhörig fast egendom alltjämt skall gälla.

Med bifall till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställen förordnar Hans Maj:t Konungen, att till riksdagen skall avlåtas proposition av den lydelse bilaga till detta protokoll utvisar.

Ur protokollet:

Göte Fridh